

300
(26)

K 34/12
A Mahloana

"Court procedure
of the Northern Sotho"

$$\begin{array}{r} 7 \quad 1 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \quad 5 \quad 6 \quad 7 \quad 8 \quad 9 \\ 35 \times 24 \times 18 \\ \hline 60 \times 32 = 8p. \\ 5 \quad 16 \\ 1 \quad 8 \end{array}$$

~~13/-~~

~~13/-~~

8/12 300(26) Courts No. 25 16 JUN 1939 A.J. Mahloana
 Kxoro ya xo tswa melato ke ya letona, 18

le ya ko kxosi. ya kxosi ke yona kxoro
 ya xo fetša melato. Kxoro ya lapa e
 vera tša^{ka} xaefela. Tša^{ka} xae le xe e le
 diphapano tša lapa di rerwa ke monye a
 lapa le benye ba lona. Xe ba vera xo
 yo kxopela xo sexo sa metse, xo vera ba
 lapa le ba mdoko. Xe mošimane a dumile
 ngwanenyana wa mongwe, o botša bo-
 papaxe. Papaxe a vera le mmaxe
 xore na xa o ditlwe tše di boeleng
 ke ngwana, mmaxe o botša bopapaxe,
 yare xe mokxalabye a kwana le
 taba ya morwa wa xaxwe, are
 re tla mmiletša borakxadiaxe, bomalo-
 meaxe, kxaitšedi tša xaxwe,
 le bo moxolo axe ba basetsana.
 Mme yare xela ba tlile papaxe
 lesoxana are a xa ke na se ke le
 bileditseng, ke tšwenyane ke
 mošimane, ore ke bone morwedi wa
 nke te ketiana, o re ya xosa le yo
 nkxopelela sexo sa metse. Ba thšelane
 ka tšona, papaxe lesoxana a thšela
 mmaxe, mmaxe a thšela rakxadi a tšona,
 rakxadi a bona a thšela malome a tšona.

Mohleng sa sequinoctiale Knish.

" 300 Courts No. 25

K34/12

Dikxoro tša matona tša xo tlwa melato ke
 tša bo moabelo a thaba, Selolo letebele,
 Mall Seopa sa Bopeu, Kxomo a mmankhumise.
 Mauamela a Sebodu, Mapitipiti a
 Rantlapela a Bōkone, Kxoro ye Kxōlo
 ke ya xa Matlala. Xe ngwanenyana a
 sentšwe ke lesoxana, o le fišwa pudi
 tše di seletaxo ya ba šupa ke txomo.
 Bate ke monnyana yo a mmiditšexo
 ka ona xe a mo lālā. Lesoxana xe le
 xanetša leve ase ke mo lālā, ^{ba bitša} mer
 monnyana a mmotša dikhutlō tše bathlakane
 -xo xona. Banna ba Kxoro ya Letona
 ba tla nama bare e ya ka xae mma,
 ba šala ba mo swere botse. Xe monna
 a xaxe a lefa a nna. are raa:
 are ke mo šuba ka diatta, bare ebong
 morwa mokete, nna fase o tla senya
 molato. Le xe a ka ikxanetša byang
 le byang, xe monnyana are ke yena
 ba Kxotšwe, le yena xe a mmiditše
 di khutlo o tla nama are huruthlō,
 a hwela maupoupong! ka moraxo o
 tla nama a kobotisa mahle are ^{eng} ke
 nna, bare, o ya molefa, yae ^{ba} lehahang!
^{trata} hang!

300 K34/12 Courts No. 25

Mošimane a šetše anyaka xomo
 tse nthša monwana ka leihlong. O kubani
 šwa mo lefsikeng a le bana te letšatši
 la mo fiša phatla ye. a tla a tseba
 batho, a lathla xo šomiša lepeka.
 Xe motho a bolaile kxomo ya motho
 ka selepe, o le fišura kxomo tše
 pedi. Fa kongwe a ka e bolaya
 e mo jela mabele, a se bone
 modiša, a e kebetela kebetela mošifa
 -nyana oō. Bare moja tsongwane ya
 bo motho o lefa ka noni yabo. Le xe
 motho a ka thlaba pud: ya motho,
 monye a yona a tšha a tseba
 leflalo la yona, le kodu leo le ha
 lefišwa ka pud: tše pedi. Bare
 moja tsonwane a bo motho o lefa ka
 noni yabo ke soema sa vena
 basotho. Banna ba koro kamoka
 ke bona bareri ka molato. Ba
 ba divileng molato ba a itaodiša
 kxorong ya letona banna ba lefa,
 ba theele ditše kamoka xe a
 itaodiša, ka morako xwa itaodiša
 yo mongwe. O mongwe wa banna o
 tlare šidive banna le a di tšwa.

O mongwe wa banna o tlare di ntle
 ba kxalabye, mongwe a thšela mongwe,
 mongwe a thšela mongwe, ba thšelana
 ka tšona. Yo mongwe o tla tsoxa a
 a fetola, mongwe a tsoxa a fetola,
 bano fetola, Letona le thee leditše,
 mohla a ema yena a o tla jo ripa
 a fetša molato. Xe mōnye a molato
 a ka hwaralala, ke kona di tla
 fetelaxo mošate, kxorony ye kxolo,
 kxorony ye kxolo ko ya melato fela,
 ye mōxolo. Matwana e fetšwa ke
 kxoro ya Letona. Melato ya xo swana
 le ya taô, ya polao, ya xo kâta,
 e išwa kxorony ya mošate ye
 kxolô. Molato wa taô ke wa kolâlana,
 wa xo kâta ke wa xo swara motho
 ka maata xe motho a moduma a
 mo tšea a sa ka ba boledišana.
 A jo mo tšea ka dimpa a mo
 penya ka fase, a nama a šoma
 mesebetsi ya xaxe. Letona xate
 na thswanelo ya xo thwa melato ya
 batho ba ba texo ka ntle xa
 tixoloxo ye xaxwe. Matona a
 beelane mellwane mo ba boyaxo.

300
v
Letonaleka romela

Count x10.25 K34/12
 Ke ~~a ba rometše~~ kwa kxorong ya mošate
 xa aye nabo. O ba roma le mokxomane
 wa xaxe, ditaba tša fata tša tse nthšwa
 ke yena. Are ke tlišitše batho šiba,
 ba xa Mokete le ba xa Mokete, a ba yela
 ka mehlala ya ditaba tša bona, a fata
 sebešo se sexolō. Ba bitša kxorō, ~~xe~~
 ba bitša kxorō ya mošate ba ema mo
 thateng xoba mo lefsikeng la xokama
 motse wa mošate. Are ~~xe~~ liu! Iiu! Iiu!
 xo rialo molaletši ore ka bošexo
 kxotho! kxotho! kxotho! kxorong ya
 mošate banna kamoka. Mpya di ya
 inamišwa xore di se xobe, ~~banna~~ ^{bana} ba
 a homotšwa xore ba se lle, motse
 kamoka ~~ware~~ ^{ware} folé! folé! folé!
 Ba thlwaya ditsebe kamoka ba
 theeletša mmitši wa kxorō. Xe ase
 no fetša, ke xona ba ka bolelaxo.
 kxoro ye kxolo xe kxobokane basenyi
 ba tla itaodiša ka mo ba itaodišang,
 banna ba kxoro ba thšelana ka tšona,
 banna xe ba bone nthla ya taba
 ba tlare morwa mokete o sentše
 ka xore le ka xore. Ba sothlā ditaba
 e le ke ^{bona fela} kxošie a nexelwa
 mokxomane o moxolo.

VI 300 ~~...~~ NO. 25 K34/12

Mohla kxoši e tla ba a lothša kamotaba
bare Tlou Morena! Tlou Morena!

Tlou Morena! Ba rwala setulo se
a nnaxo xo sona xo a le fa kxorong
xo tla sona pele kamoraxo yena
ka nama, o tla tšwela a rāxā

matlōlo a dinkwe, a feta are
khikhinene. A ba thlaba ka mathlo
ba ntše ba thšelana ka tšona,

yena mothla a ema mo o jo
kxaola molato wa felela ruri.
Xe a kātīlē mosadi wa yo

mongwe, o tla fore mo thswareng,
nywammahe! O tla ruta botši!

Be mo nganga masoxana, kxoši
ya mo šapa ruri. Xe a fithla
o tla nama a thlatša madi a

e hwa, di ka se bolelwe ke motho

Mo xongwe a jo mo wetša diki-
bane fela, a mo fa dingalō.

A ba a mo lefiša ka kxomo xore
e be mangangathlaxa a banna.

Kxomo ya mangangathlaxa e jena
ke banna kxorong, ba e bolaela
xona. Banna ba e jela kxorong.

VII 300 Courts No. 25

K34/12
 melato ya polao xa e rerwe ke Letona,
 e rerwa ke kxoši fela. yo a bolailexo
 motho le yena o swanetše ke xo
 bolawa ke masoxana a mošate.
 Melato ya ba lelokola mošate le
 yona e rerwa fa kxorong, xe ba le
 mo tikoloxong ya Letona, ye rerwa
 ke Letona. Dihlatsi di tlišwa ke monye
 a molato. Dihlatsi xa di lefiwe ka selo, di
 jo rerela motho ~~mo~~ molato fela.
 Batho ba e lexo dihlati xa ba le lefiwe
 ka selo. Batho ba iša diloba kwa Letone-
 -ng, ba iša dilôba tša mabyalwa, ba
 rwalwa ke basadi ka dikxapa, ba eta
 ba thlaba mōkxoši. Le kwa kxošing ba
 a lôba ka byalwa, le xona ba ya mošate
 ba yo lothša. Ba ba lothšang le ba ba
 lôbang ba rerelwa melato ya bōna. Ba
 ba ša lothšang xa ba rerelwe, ka
 xore xa ba tsebye ke kxoši, xa ba
 tsebexa, ba tseba kxorō fela xela
 ba na le melato fela. Mong wa molato
 o bolela le dihlati tša xa xephe
 kxorō e se ethšwe e kxobokane.
 Banna kamoka ke bareri, ba melato
 Letona ke moathlodi le kxoši.

VIII 300 Courts No. 25

K34/12

Xe xo sena dithlatsi molato xa ef
 rerwe. Xa xo yo a ka emelang
 molato wa motho o mongwe a sa o
 tsêbê. Mong wa molato a ka senyake
 dithlatsi tše dingwe ka ntle xo tše
 di tsebaxo molato wa xaxe. Molato
 ye rerwa kxôrông. Banna ba dula
 fase, bangwe ba kotama mo mafsi-
 aneng, bangwe ba una mo dikotêng.
 Benye ba melato ba a kotama ba
 lebana le letšatsi, ke yona ponthšo
 ya thsôlo ya banna. Banna le kata
 le banna. Kxôrô ya xo rera melato
 ke ya banna fela, mosadi xa a
 rerê melato, xa ana thswanelo
 ya xo ema kxôrông. Mosadi o na le
 thswanelo ya xo iša molato kxôrông
 wa rerwa ke banna. Ko kobya
 bana le basadi fela kwa kxôrông,
 le xona ba ka se ye. Mašoboro
 le ona xa^a rere melato. Molato o
 laodiša ke monye wa ona, ka
 moraxo xwa laodiša o mongwe.
 Banna kamoka ba thntše ba
 theeditše xe ba ipolela.
 Ka moraxo ba thšelana ka tšona.

IX 300 Courts No. 25 K34/12

Xe motho a itaodišwa xa xona
yo a bolelaxo, banna kamoka ba
a hōmōla ba re tuu. Xa ba mo tsene
xanōng xe a bolela, ba mo lesa
a kōtōkōtša pele, xa ba mo thibe
xe a bolela, le xona xa xona yo a
ka thsexang, le xe ekaba molato
wa di thlōng. Molato o bolelwa kxoro
ke monna yo mongwe a fetola, ka
moraxo xa fao xa ema yo mongwe
le yena a fetola, ba no thšelana
ka tšona byalo, xe ba thšelana
ditaba bare le a di tlwana tše di
bolelwaxo, bare eng di tlwewa ke
abo mokete, yola a thšela mongwe,
xe ba thšelana ditaba ba bolela
yona tala yela ya xo bolelwa ke
mabenye ba molato. Benye ba
molato ba ka roxana xe ba tšwile
ka kxorong, xe ba ka roxana ka
kxorong ba nta be ba nyaditše
kxoro, ba ka lefišwa ka dipudi
le xe e le dinku, ba ba ba lefišwa
ka di kxemo molato wa bona. Yo a
humanwang ana le molato ke
yena yo a lefang.

x 300 Courts No. 25 K34/12

xe dithlatsi e le ba ba tswelana
 - xo naye, ba ka se mo rerele, le xee
 kaba ba bantsi, ba tla emela wa thlatsi
 ye tee ~~x~~ xe e se yo wa leloko
 la xabo. ~~A~~ Ba tlare ba a emelana
 ka xobane e le dipudi tša Sethopa
 Dipudi tša sethopa ke xore bana
 motho o tee, xoba ba leloko le tee
 Mosadi a ka se emelê monna wa
 xaxe molatong ka xore le xe monna
 a sentše, o tlare ba thswenya
 monna ^{wakaj} le monna le yena xe mosadi
 a na le molato ~~ba~~ tlare ~~ba~~ nthswenye-
 tša mosadi. Monna a xoro a kase
 kxâ le dithlatsi, ba a ba lesa ba
 thlatsila ka mo ba bonexo le ka mo
 ba tsebo, xa ba tšee ditaba tša
 mabare-bare. Se ba se bolelaxo
 dithlatsi ke se ba se bonexo, ba bangwe
 ba xphekaxanelela maaka xe e le batho
 ba tee ba leloko. Xe ba ikana, ba
 ikana ka tladi ya marathangthang, xe
 ba bolela maaka tladi e tla tla e ba
 rathamola, ka xore bare yo a vexo
 ka tladi, o bolela mnote, xa a bolele
 maaka.

XI 300 - Boersto No. 25

K34/12

Molato xa o rerwe sekrao, o ya rerwa kamo-
 -ka wa felela ruri. Ba ba itaodišang ba
 itaodiša pele, ka moraxo banna ba kxōha
 ba rera. Xe a bolela maaka bare o
 thswarā thlakwana. Xo thswara thlakwana
 ke xo bolela maaka. Xe a thswara thlakw-
 -ana o tla lefišwa ka pudi le xe elenku.
 Xantši ntši xa ba nna barbetha mothokwa
 kxōrōng ya mošate, thupa ya monna ke
 xo lefā. Xa ba rere molato matsatši a
 mantši, ba rera tšatši le tee fela; le
 xona xa bare o emela baathlōdi, moathl-
 -ōdi ke Letona; moathlōdi yo moxolo ke
 kxoši. Xa ba fatile sebešo ba swa-
 netše xo nthša mangangathlaxa.
 Mangangathlaxa ke pudi, nku, xoba
 kxomo ye e nthšetšwang banna xe ba
 be ba ngangile dithlaxa, ba rera molato.
 Ba ka se ngangile dithlaxa swele, ba
 ngamoxa fela batla ba se je. Xe ba
 ngamoxa ba ngamoxela xore ba tleba
 je je dinamā. Ke tefō ya bareri
 ba molato. Xo fata sebešo ke xo
 iša molato mošate xore o rerwe ke
 kxōha banna. Ke xo ipēxa mošate xore
 kxoši e tle e ba lamōle.

xii 300 Count No. 25 K34/12

Ba rera molato le sefâle, wa ba wa bonwa nthla ya ôna, wa a lefang a lefa xe ba mo tšwile. Bare molato o tšwa ngwana a kxôro, ke xore lexe e le wa leloko la Letona lexe e lela kxoši a dira molato, ba swanetše xomo athlôla byalo ka batho kamoka. Baka sere ka xobane ke wa leloko la kxoši xoba la Letona ba mo verela. Banna ba kxôro ba no rera ba ntšha ba bonthša yo mongwe ka fa a dirile xo phôsô ka xona, Letona le xe ele kxoši, bôna xa ba rera ba theeletša fela. Letona xe le ameletla fa le jo ripa lare morwa mokete o na le molato ka xore le ka xore, o swanetše xo lefa ka sekete, o ha lemalâ. Kxoši yena e jo ripa molato byalo ka Letona, fela yena o ripela vuri; xa xona yo mongwe yo a ka thlwang a fetola, molato o fedile. Banna kamoka ba hare fela Iše Morena! Iše Morena Tlou! Kxoši ya nama ya Hoxa e hwânta e ya ka xaê. Banna ba nama ba ithintha dixhôte le bona baya ka maxre a bona.

300

XIII

Courts No. 25

K34/12

molato wa bohodu, le hodu le a papatwa
 la inamiswa la ba lare lée. Bare hodu
 le lefa ka setôpô. ke seema sa
 basotho. Se sengwe seema sere
 hodu ke sa le swarang ke môšmani
 wa hâhâ. ke xore xe o se o bone
 le hodu, oka sere ke mokêtê le xe
 ba mmelaela xore xo swanetše xobane
 xo utswitše yena. Xe lesoxana le
 katilê monnyana, le ya inamiswa ka
 moraxo la lefa. Xe motho a letšê
 mosadi wa mongwe; a mo komanetša
 sa le ka utlong, o swanetše xo
 mela ya ka setepe, ke le hodu.
 Xe motho a tšwaile pedi ya o
 mongwe, ke le hodu, o swanetše
 xo lefa ka tšê pedi. Xe motho a
 letšê mosadi wa o mongwe, bare
 o xatela morwa mokêtê dikâbô ka
 ka malôkô, ke xore o šala a tšea
 mosadi wa monna ôô, xela monna
 a seko, a sa ile xongwe. Ba tseba
 mola wa se sotho sa xabo bona ka
 xo swanetša melato. Ba hare molato
 wa nkete. ketiana ve o verile byale
 le o mongwe molato ba ha o vera byato;
 ka xobane e ya swana.

XVII 300 Boertse No. 25 K34/12

Benye ba molato ke bona ba ba
 yaxo mošate xo iša molatowa bona.
 Banna ba kxôrô ya letona xa ba ye
 kxorong ya mošate. Banna ba kxôrô ya
 mošate ba xona. Kxorông ya mošate
 xo ya dihlatsi tša molato fela le benye
 ba molato. Kwa kxôrông ye kxôlô
 xo itaodiša ba molato banna ba ntše ba
 homotše ba kxôrô ya mošate, ka moraku
 ba fetola, ba thšelana ka tšona, ba
 bonthšana nthla ya taba, kxoši e utše
 e rile swânâ e homotše, e theeditše
 banna se ba se bolelaxo fela, yena
 mothla a ema fa o jo ripa molato
 wa fetelaxuri. Kxoši e ya tla fa
 kxorong ~~ke~~ xona le molato. Kxoši xa
 e reve molato, molato o rerwa ke
 banna fela, kxoši yena ke ^{moahlodi} ~~moahlodi~~
 tla athlôla molato. Ke ona mošomo'na
 kxoši. Kxoši xe e se xona molato o ka
 se rerwe, ka xobane moahlodi o tla be
 a se xona, kxoši xa a bolele le
 banna ba kxôrô, o tla theletša fela le
 xe dihlatsi di bolela. Xo emelela xa
 xaxwa ke xo fa yo mongwe molato a
 a revele mongwe.

XVI 300 Courts No. 25 K34/12

Molato o yako mošate ke o moxolo wa polao le wa xo kâta basadi. Molato e mengwe e fela kxorong ya Letona e mennyane. Xe molato o ša lela o ya pele kxorong ke xe fa xongwe monye wa molato a xwaba a rata xo lwa, fa xongwe a na le mangangâ. Letona le ka se xanetše motho xo ša molato wa xaxe xe o ya pele, mo xongwe ba iša molato mošate xe a monye wa molato a beela xore ba verile ka tšobotsi. Kxoši ke yena yo a beelang kxorong a lebaka la xo krobokana, ko kxôvô ye e fetang kxôvô tše dingwe kamoka ke kxôvô ya kxoši. Kxoši ke yena moahladi o moxolo, e bile ke yena molefêtsi. Molato xe o palotše kxôvô ya Letona, o ya kxorong ya mošate. Xe lesoxana le katile monnyana, le išwa kxorong ye kxolo ya mošate, la o lefa xona la ba la iminisa ke kxoši. Molato ye yako kxôvông ye kxolo ke ya polao, xo kâta, le xo xatela monna o mongwe dikobô ka malokô. ke xe monna o mongwe a tšere mosadi wa yo mongwe ka xo mo utswa.

300

XV Courts No. 25 K34/12

xa ba emiše matsoxo xo bohāša
 xore o emetšwe ke ba ba kae.
 Xe molato o mo o tšwa o no mo
 tšwa, xe ba mo verela ba no
 mo verela. xo athlōla Letona
 xoba kxoši, ke yena yo a rexo mokete
 mokete o sentše ka xore le ka xore
 o swanetše ke xore a lefe ka
 sekete. Banna bona ba jo vera fela
 xa ba athlōle molato, xo athlōla
 Letona le kxoši fela. Kxōrō yeya
 botšwa xore o swanetše xo lefa ka
 sekete, xa a bolele sephiring xoba
 a roma motseta xore a botše
 kxōrō. Kxoši xe e ka beela
 batho ba melato xore ba lefe
 ka se sexolo le xe e le sese-
 nyane, xa xona monna yo mo-
 ngwe yo a ka rexo, a owa mouwe
 Morena o ya senya, ba tla bare
 bare. Xe sa xo lefa se ka bonwa
 kxaufsi, le xona xa xo molato,
 ke se kxoro e se nyakako.
 Kxoro xa e rate xo seka xela
 e lefišitše motho. Xe e seka mong
 wa molato o ha tšwa bohloko.

XIV Beurts No. 25

xe ba se ke ba veré molato o¹ ba
 Sa o tsebexo, ba tla butšiša mokxala-
 -bye yo mongwe a ba botša se ba
 bexo ba se dira kxâlô. Ba tšea
 mekxwâ ye metala ya xo vera
 melato. xa ba hutoloxê setaleng sa
 bora kxâlô a renâ. Banna^{xe} ba verile
 molato ba ka no mo tšwe kamoka,
 ba bangwe ba ka no mo emela ba
 mo emelela se xa e ka xobane ba
 a mo tseba, le xe xo ka ba byalo
 o swanetše xo lefa xe kxôvô e mo
 tšwile le kxôvô e mo athlotše. Xea
 xana xo lefa, o ya thopelwa tšea
 na xo le tšena, fela e se bang kama-
 -ka, kxôši e tla rima xo nyaka dikxomô
 mô xoba xo ikxôthišetša dikxomô ka
 šakeng la xaxwe. Masoxana a mošata
 ba jo tšena ka šakeng la xaxe
 ba kxetha dikxomô tše ba di
 va rata xo, xe a xwaba, xoba avata
 xo lwa, o tla humana ba ba ekx-
 -alexilexo ntwa. Mošimane o tla mo
 thlathlabexa ka patla, xe a na le
 swêlê ba mo thika ba mo ve swe
 xa xona kva, a tla ip^o xona
 o tla jwaba ke tla be.

XVIII 300 baute No. 25

K34/12

kroši yena o bolela ^{fela} are marwa mokete o
 sentše ka xore le ka xore, o swanetše
 xo lefa ka setete nnywa^m mabe, o tla lema
 a ruta batsi, ke xore a ruta ba banki,
 xo dira phôsô ye a dirilexo. Ba ete
 pele ba xoro ke bakromana ba
 mošate, ke xe kroši ye athlotše molato.
 kxorô e tla phatlalala. Bakromana ke
 bona ba ba lokišang ditaba, ba ba rominane
 ke batseta ba mošate, bona mošomo wa
 bona ba rongwa ke kroši. Ya ba lefimo
 ka selo, ba bexelwa nabya lwa le
 dinama tša mangangathlaxa ke bona
 baji ba tšona, ke motho a sa rate xo
 dira se se boletšwexo ke kxorô, kroši e
 roma masoxana ba o mo thopela dikromo,
 ba kxetha kromo tše di botse ka šakeng
 tše ba diratang, ba di iša mošate,
 xe a xwaba masoxana a mošate a tla ma
 nathôla ka dipatla, a thloka kwa ipexan
 xona. Ke motho a athloletšwe thupa
 o inamišwa ke kroši, masoxana ba
 mo swara. Xe a bolele motho
 le yena o tla bolawa ke masoxana
 a mošate. From Aphloana ^{end s 300}
 Carlruhe P. Bag No. 10, Via P. P. Rust.